

Výživné a jeho výše v ČR a SRN – zálohové výživné v Německu I.K.

Výše výživného by měla být určena s ohledem na aktuální výši příjmu povinného otce nebo matky v individuálním případě tak, aby nezletilé dítě mělo zajištěno dostatek finanční prostředků na své žití a aby se tak mohlo podílet na úrovni kvality života rodičů právě s ohledem na jejich celkové příjmy a sociální a majetkové poměry. Z tohoto úhlu pohledu je **irelevantní, zda je to v České republice nebo v Německu**. Postup je vždy obdobný, jen v Německu je to procesuálně pravděpodobně o něco rychlejší a zajištěno **tzv. zálohovým výživným**.

Existuje-li **rozhodnutí českého nebo německého soudu**, které určuje výši výživného, jde o závazně stanovenou povinnost konstitutivně zakládající povinnost hradit pravidelně výživné v určené měsíční částce. Pokud tato povinnost není dobrovolně plněna, musí k tomu být existující objektivní důvody, jinak je výživné exekucním způsobem vymáháno. Navíc v Německu může být **vyplaceno tzv. zálohové výživné**, které slouží k zajištění výživy oprávněné osoby dítěte po dobu, než dojde k soudnímu ukončení sporu nebo soudního řízení celkového.

Prakticky je tedy vždy **potřeba dostatečně prokázat, že soudem určené výživné je řádně hrazeno v určené výši a včas**. I toto je jeden z důvodů, proč by například německý Úřad pro mládež a rodinu/Úřad vůbec zahajoval nějaké kroky a do právního vztahu mezi rodiči a dětmi vstupoval.

Výživné se určuje srovnatelně s ohledem **na české a německé poměry a je-li určeno příliš nízké lze předpokládat, že soud, bez ohledu na to, zda český nebo německý, by toto výživné pravděpodobně zvýšil**. Výživné může být ale samozřejmě v případě změny zásadních směrodatných skutečností pro jeho stanovení rovněž sníženo.

K tomu lze doporučit již existující výklady a stanoviska opírající se o studium odborné literatury a soudní judikatury, která dokládá trendy ve vývoji určování výše výživného nejen v České republice ale i v dalších zemích Evropské unie a mimo ni na mezinárodní úrovni i dalších států. V podstatě jde o implementaci mezinárodně právní ochrany dětí a zájmu zajištění jejich výživy a pokrytí potřeb bydlení.

Pro zajímavost uvádím určení **výše výživného a charakter tzv. zálohového výživného v České republice a v Německu** v následujícím textu s ohledem na **aktuální situaci v roce 2018**.

V Přešticích dne 24. 04. 2018

I.K.

ČESKÁ REPUBLIKA – VÝŠE VÝŽIVNÉHO

V ČR je problematika výživného upravena v **občanském zákoníku, z. č. 89/2012 Sb., v platném znění/OZ**. Vyživovací povinnost je upravena v §§ 910-923 OZ.

Výše výživného je závislá **na individuálním posouzení situace ze strany soudce opatrovnického soudu.**

Soud může **schválit dohodu rodičů o plnění vyživovací povinnosti** nebo **vydá vlastní rozhodnutí.**

Soudce stanoví výši výživného **vždy na základě potřeb dítěte a příjmu rodičů.**

Aspekty, které mají vliv na výši výživného jsou upraveny v § 913 OZ. **Hodnotí se:**
Odůvodněné potřeby dítěte – zájmové aktivity, kroužky, sport atd.
Majetkové poměry a schopnosti a možnosti zvýšit majetkové poměry povinného otce.
Soud posuzuje rovněž, zda povinný nevzdal bez důležitého důvodu výhodnější zaměstnání či výdělečné činnosti majetkového prospěchu, zda nepodstupuje nepřiměřená majetková rizika.
Dále se přihlíží samozřejmě i k aspektu, do jaké míry povinný o oprávněného pečuje, tedy k míře, v jaké tak činí, a přihlédne se tak k **pečí o rodinnou domácnost** – například **tzv. střídavá péče.**

Soudce má právo požadovat **listiny dokládající příjem povinného i oprávněných osob** (dítě je-li zletilé, což ale není Váš případ, neboť dceři je 9 let a nelze předpokládat, že by si už vydělávala sama).

Výše se stanovuje v určité výši měsíčních plateb a tato výše se může měnit jen na návrh jedné či druhé strany a výživné může být zvýšeno i sníženo.

V ČR neprobíhá automatická valorizace výživného podle věku dítěte.

ZÁLOHOVÉ VÝŽIVNÉ V ČR

Princip **zálohového výživného** z veřejných zdrojů v případech, kdy povinná osoba neplatí a oprávněný nemá dostatečně zajištěn příjem na pokrytí životních nákladů v ČR v podstatě nefunguje. Přesto **existuje možnost výpadek výživného nahradit dávkami pomoci v hmotné nouzi podle zákona č. 111/2006 Sb., v platném znění/HN**. Ale i v takovém případě by následně stát po povinném neplacené výživné vymáhal.

SPOLKOVÁ REPUBLIKA NĚMECKO – VÝŠE VÝŽIVNÉHO

I v Německu je hlavním předpisem **občanský zákoník/Bürgerliches Gesetzbuch/BGB**, který upravuje **základní pravidla pro stanovení vyživovací povinnosti**. Výše **zálohového výživného** vychází z § 1612 a násl. BGB.

Na občanský zákoník navazují **další právní předpisy** upravující výši zálohového výživného. **Zákon o zabezpečení výživného pro děti svobodných matek a otců** – podle kterého právě bylo postupováno ve Vašem případě příslušným Úřadem.

Je potřeba si však uvědomit, že **Úřad pro mládež a rodinu jednal až na základě podané žádosti ze strany matky** a z tohoto úhlu pohledu tedy **jednal z pohledu německého práva oprávněně a zcela v souladu s jejich právní úpravou**.

Osobám, které se samy nedokážou uživit a nezletilým svobodným rodičům a dětem je přiznáváno výživné.

Zároveň jsou však chráněni i povinní, v **§ 1603 BGB** je uvedeno, že **výživné musí odpovídat jejich možnostem a schopnostem a musí jim také po zaplacení výživného zůstat část na vlastní péči**.

Výši výživného v Německu obecně upravuje **§ 1610 BGB**:

„(1) Částka, která je určena na výplatu výživného je určena stylem dosavadního života (adekvátní údržba).

„(2) Výživné má pokrývat náklady na bydlení a náklady na přiměřenou přípravu na povolání, tedy náklady na vzdělávání.“

V Německu je určena také **minimální výše výživného**, konkrétně v § 1612a odst. 1 BGB:

„Nezletilé dítě může požadovat po rodiči, který s ním nežije v domácnosti minimální výši výživného.“

Minimální výživné je závislé na příspěvku na dítě podle § 32 odst. 6 věta 1 německého zákona o daních z příjmu.

Podle věku dítěte se jedná o:

- 1. pro období do 6 let věku dítěte 87 %,*
- 2. za období od 7 do 12 let věku dítěte 100 %,*
- 3. za období od 13 let věku dítěte 117 %*

jedné dvanáctiny dvojnásobku přídatku na dítě.

Výpočet výše výživného v NĚMECKU

Určená výše výživného záleží na individuálním posouzení soudců, stejně jako v jiných zemích zde ale existují tabulky,

které nejsou sice právně závazné,

soudci však podle nich mohou při určování výše výživného postupovat.

Tzv. Düsseldorfské tabulky vydává Vrchní zemský soud spolkové země Severní Porýní – Vestfálsko,

jde o nejpropracovanější tabulku pro výpočet výše výživného a vychází z něj tak soudy po celém Německu.

Düsseldorfská tabulka¹ výše výživného pro rok 2015 (v Eurech) - informačně

Čistý příjem povinného	Věk dítěte - výživné			
	0-5	6-11	12-17	od 18
1. do 1 500 Eur	317	364	426	488
2. 1 501-1 900	333	383	448	513
3. 1 901-2 300	349	401	469	537
4. 2 301-2 700	365	419	490	562
5. 2 701-3 100	381	437	512	586
6. 3 101-3 500	406	466	546	625

Zdroj: <http://www.unterhalt.net/duesseldorfer-tabelle.html>

Zálohové výživné v Německu

Jak již bylo zmíněno, v Německu je možné využít zálohových plateb na výživné od státu, potažmo od orgánu péče o mládež (Jugendamt). Otázky zálohového výživného upravuje zákon o zabezpečení výživného pro děti svobodných matek a otců pomocí zálohového výživného. V § 1 tohoto zákona jsou uvedeny podmínky, které musí oprávněná osoba splňovat:

„(1) Nárok na zálohové výživné mají osoby, které:

1. jsou ve věku do 12 dokončených let, 2. žijí ve společné domácnosti s jedním ze svých rodičů, který je svobodný, ovdovělý nebo rozvedený, nebo který trvale žije odděleně od svého manžela nebo partnera, 3. nedostávají vůbec nebo ne pravidelně: - výživné od druhého rodiče, nebo, - pokud rodič zemřel, sirotčí důchod.“

Dále musí mít oprávněné osoby trvalý pobyt na území Německa, případně povolení k pobytu opravňující vykonávat výdělečnou činnost. Zároveň je v § 3 daného zákona stanovena maximální doba, po kterou je možné vyplácet zálohové výživné, a to 72 měsíců, tedy 6 let.

¹ Výživné a jeho výše v Německu dle tzv. Düsseldorfské tabulky: Zdroj: <http://www.unterhalt.net/duesseldorfer-tabelle.html>

Pravidla pro určování výše výživného v Německu uvádí ve svém Metodickém materiálu české Ministerstvo spravedlnosti ČR², jehož účelem je především sjednocení rozhodovací praxe soudů v otázkách výživného na děti. V podstatě i toto je dokladem toho, že bez ohledu na skutečnost, zda by výživné posuzoval německý nebo český soud, postup by byl pravděpodobně zhruba stejný a vedl by ke zvýšení výživného. Obdobně jako v Německu se postupuje rovněž například v Rakousku.

Zde je sice uveden **starší příklad z roku 2015**, ale podle mého názoru jde o názorné demonstrování postupu, který má obecnou povahu a je nadčasový **k vysvětlení podstaty fungování německé právní úpravy a sloužící jako podklad pro sjednocení rozhodovací praxe soudů v otázkách výživného na děti** (materiál obsahuje i srovnávací informace k německé a rakouské právní úpravě):

„Otec, jehož čistý měsíční příjem je 1 600 Eur, má platit výživné na jedno šestileté dítě, které žije se svoji matkou,

od čistého měsíčního příjmu otce se nejprve odečtou tzv. výdaje spojené s prací (berufsbedingte Aufwendungen), za něž se obvykle považuje 5 % čistého měsíčního příjmu (nejméně ovšem 50 Eur, nejvýše 150 Eur měsíčně).

Po odečtení těchto výdajů, tj. 80 Eur, zbude 1 520 Eur a povinný se dostane do druhé příjmové skupiny (1 501 – 1 900 Eur). Podle věku dítěte se použije okénko tabulky pro 6-11 let, tj. 383 Eur.

Následně se odečte polovina přídatku na dítě (Kindergelt), tj. 92 Eur, samozřejmě za předpokladu, že matka tuto sociální dávku pobírá. Výsledkem je výživné ve výši 291 Eur.

PŘÍDAVEK NA DÍTĚ DLE VĚKU V NĚMECKU³ V ROCE 2015:

• 1 dítě 184 Eur • 2 děti 184 Eur • 3 děti 190 Eur • 4 a více dětí 215 Eur

Přídavky na děti v Německu v roce 2018/Kindergeld

Zum 01.01.2018 wurde das Kindergeld erneut angehoben, dieses Mal ebenso um zwei Euro wie auch schon im Jahr zuvor. Ebenfalls stieg der Kinderfreibetrag ab dem 01. Januar 2018 von 7.356 Euro auf 7.428 Euro. Nach den Koalitionsverhandlungen in der Großen Koalition zwischen CDU/ CSU und SPD soll es weitere Änderungen beim Kindergeld geben, welche jedoch noch nicht konkret sind. Hier wird sich also noch zeigen, ob es 2018 oder 2019 weitere Änderungen geben wird.

	01.01.2018	01.01.2017	01.01.2016
1. und 2. Kind	194 Euro	192 Euro	190 Euro
3. Kind	200 Euro	198 Euro	196 Euro
ab 4. Kind	225 Euro	223 Euro	221 Euro

² Metodický materiál Ministerstva spravedlnosti ČR k sjednocení praxe určování výživného soudy, on-line: <http://files.adikia.cz/200000296-3d5d23da7b/Metodický%20pokyn%20na%20sjednocován%C3%AD%20rozhodován%C3%AD%20sodů%20v%20otázce%20výživného.pdf>

³ Přídavek na dítě v Německu, aktuálně on-line: <http://www.kindergeld.org>

Ab dem 01.01.2018 ergeben sich für Kinder höhere Unterhaltsbeträge. Der Justizminister hat am 28.09.2017 die *Erste Verordnung zur Änderung der Mindestunterhaltsverordnung* erlassen (BGBl. 2017, 3525), wonach sich folgender Mindestunterhalt an minderjährige Kinder für die kommenden Jahre ergibt:

	01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019
1. Altersstufe	342 €	348 €	358 €
2. Altersstufe	393 €	399 €	406 €
3. Altersstufe	460 €	467 €	476 €

Damit ist bereits festgelegt, dass die Unterhaltstabellen angepasst werden müssen. Die **Düsseldorfer Tabelle ab 01.01.2018** finden Sie bereits weiter unten und eine Düsseldorfer Tabelle 2019 muss übernächstes Jahr ebenfalls veröffentlicht werden.

Použití tabulky je jiné než je obvyklé v České republice, **částky v ní uvedené nejsou konečné**. Vždy je potřeba v individuální případě zohlednit příjmy povinného v zájmu ochrany zájmu oprávněného dítěte podílet se na životní úrovni svých rodičů. Proto jsou dále stanoveny každoročně tabulky, které výši výživného určují s ohledem na výši příjmu povinného. **Pro rok 2018 je tabulka následovná.**

⁴ **Düsseldorfská tabulka pro výživné v Německu v roce 2018**, on-line: <http://www.unterhalt.net/duesseldorfer-tabelle.html>

Düsseldorfer Tabelle ab 01.01.2018

Zum 01.01.2018 werden die Bedarfssätze der Düsseldorfer erneut angehoben.

Dabei steigt der Mindestunterhalt für Kinder bis zum 5. Lebensjahr um 6 Euro auf 348 Euro, bei Kindern zwischen dem 6. und 11. Lebensjahr um 6 Euro auf 399 Euro und Kinder zwischen dem 12. und dem 17. Lebensjahr erhalten 467 Euro statt bisher 460 Euro. (gültig ab 01.01.2018)

NETTOEINKOMMEN DES UNTERHALTSPFLICHTIGEN IN €		ALTERSSTUFEN IN JAHREN (§ 1612 A I BGB) BETRÄGE IN €				PROZENT
		0-5	6-11	12-17	AB 18	
1.	bis 1.900	348	399	467	527	100
2.	1.901-2.300	366	419	491	554	105
3.	2.301-2.700	383	439	514	580	110
4.	2.701-3.100	401	459	538	607	115
5.	3.101-3.500	418	479	561	633	120
6.	3.501-3.900	446	511	598	675	128
7.	3.901-4.300	474	543	636	717	136
8.	4.301-4.700	502	575	673	759	144
9.	4.701-5.100	529	607	710	802	152
10.	5.101-5.500	557	639	748	844	160

Bei Einkommen über 5.501 Euro netto wird einzelfallabhängig ermittelt.

SHRNUTÍ A ZÁVĚR I.K.

Lze ještě doporučit uzavřít mezi rodiči **dohodu o péči o nezletilé dítě včetně ujednání o výši měsíčně placeného výživného**. Například forma tzv. střídavé péče by zakládala právo rodiče na pokrytí nákladů s péčí souvisejících z vlastního příjmu a tudíž tedy by muselo být určeno finančně hrazené výživné druhému rodiči s ohledem na fakt reálné péče o dítě, které je samozřejmě finančně náročné a výdaje jsou nezanedbatelné

Pak by se v podstatě mohlo celé soudní řešení buď zcela eliminovat nebo urychlit. I takovou dohodu rodičů by mohl schválit opatrovnický soud a potom by již nevznikaly žádné pochybnosti o tom, zda má rodič stanovenou povinnost platit výživné v konkrétní výši.

V Přešticích dne 24. 04. 2018

I.K.

Mgr. Ilona Kostadinovová, advokát

Doporučené a použité zdroje:

Občanský zákoník, z. č. 89/2012 Sb., v platném znění/**OZ**

Zákon o pomoci v hmotné nouzi, z. č. 111/2006 Sb., v platném znění/**HN**

Srovnávací studie výživné a zálohové výživné v zemích Evropské unie/EU, dostupné on-line:
Ing. Renáta Zahořáková, Mgr. Michal Pohl, Barbora Obračajová: Výživné a zálohové výživné ve vybraných evropských státech, <http://www.psp.cz/doc/00/10/81/00108111.pdf>

Občanský zákoník německý/Bürgerlichesgesetzbuch/BGB, on-line: <https://www.gesetze-im-internet.de/bgb/>

Düsseldorfská tabulka doporučení výše stanovovaného výživného německými soudy podle věku dítěte a příjmu povinného otce/matky k platbě výživného, on-line: <http://www.unterhalt.net/duesseldorfer-tabelle.html>

Přídavek na dítě v Německu, informace on-line: <http://www.kindergeld.org>